

Waar ter wereld spreken mensen Nederlands?

- 1 EEN TAAL VAN DE WERELD
Het Nederlands in feiten en cijfers — 12

Krijgt het Nederlands een kans in Europa?

- 2 EUROPESE EENHEIDSWORST
Over het Nederlands in de Europese Unie — 22

Waarom heet het Nederlands in Nederland niet gewoon 'Hollands'?

- 3 SPREEKT MEN HIER NEDERLANDS, VLAAMS OF HOLLANDS?
*Over de Babylonische naamsverwarring in
het Nederlandse taalgebied — 26*

Wie spreekt waar en wanneer Fries?

- 4 BÛTER, BREA EN GRIENE TSIIS, WA'T DAT NET SIZZE KIN,
IS GJIN OPRJOCHTE FRIES
Over het Fries en andere minderheidstalen — 30

Waarom vind je Nederlandse plaatsnamen in Frankrijk?

- 5 DWARS DOOR BELGIË
Over de Frans-Nederlandse taalgrens — 34

Waarom versta je Frans makkelijker dan Fins?

- 6 VAN JE FAMILIE MOET JE HET HEBBEN
Over de verste voorouders van het Nederlands — 38

Hoe spraken onze voorvaderen?

- 7 ZO D'OUDEN ZONGEN, ZO PIEPEN DE JONGEN
Hoe Oudnederlands Nieuwnederlands werd — 44

Hoeveel klanken kent het Nederlands?

- 8 WAAROM JE BIJ DE DOKTER 'AAAA' ZEGT EN NIET 'OOOO'
Over de Nederlandse spraakklanken — 48

Wat zegt je uitspraak van de 'r' over jou?

- 9 ZO VEEL VERSCHILLENDE R'EN ...!
Over de grote variatie in de uitspraak van de 'r' — 52

Waarom versta je zo gemakkelijk Afrikaans?

- 10 AFRIKAANS EN NEDERLANDS: SOOS TWEE DRUPPELS WATER
Over het Afrikaans — 56

Hoeveel woorden telt het Nederlands?

- 11 WOORDEN, WOORDEN, WOORDEN
*Over de samenstelling van de
Nederlandse woordenschat — 60*

Waarom leent het Nederlands woorden uit andere talen?

- 12 WAAROM HET NEDERLANDS VREEMDGAAT (EN MET WIE)
Over leenwoorden en andere ontleningen — 64

Hoe burgeren vreemde woorden in in het Nederlands?

- 13 VREEMDELINGEN, WEES WELKOM!
*Over de inburgering van leenwoorden,
over barbarismen en purismen — 68*

Hoe veranderen woorden van betekenis?

- 14 WAAROM EEN MAN VROEGER GRAAG TROUWDE
MET EEN ONNOZEL WIJF
Over betekenisveranderingen, nuances en metaforen — 72

Hoe fiets je om een taboe heen?

- 15 NAMEN VOOR HET ONNOEMBARE
Over taboes en eufemismen — 76

Waarom ontstaan nieuwe woorden?

- 16 IETS NIEUWS ONDER DE ZON
Over neologismen of nieuwe woorden — 80

Welke overlevingskansen hebben nieuwe woorden?

- 17 IS DE TIJGERMOEDER EEN EENDAGSVLIEG?
Over de houdbaarheidsdatum van nieuwe woorden — 84

Van welke woorden kennen we de uitvinders?

- 18 HOE SIMON CARMIGGELT MET 'EPIBREREN'
EEN DOSSIER DEED VERDWIJNEN
Tien gemunte woorden en hun bedenkers — 87

Waarom sterven woorden uit?

- 19 EN DAN BEN JE WEG NATUURLIJK
Over retrologismen of verdwijnwoorden — 90

Waar komen onze woorden vandaan?

- 20 GRAVEN NAAR DE OORSPRONG
Hoe etymologen de wortels van woorden blootleggen — 92

Hoe kunnen misverstanden tot nieuwe woorden leiden?

- 21 WAT EEN NACHTMERRIE EN EEN PAARD GEMEEN HEBBEN
Over volksetymologie — 96

Hoe komen we aan onze familienamen?

- 22 HOE ONZE JAN 'JAN JANSSENS' WERD
Over familienamen ⁽¹⁾ — 100

Wat betekent je familienaam?

- 23 WHAT'S IN A NAME? (MINDER ÉN MEER DAN JE DENKT!)
Over familienamen ⁽²⁾ — 104

Mag je je kind noemen hoe je wilt?

- 24 WAAROM DE FAMILIE POT HAAR DOCHTER
NIET BLOEM NOEMEN MAG
Over voornamen — 106

Met welk Nederlands benoem je het dierenrijk?

- 25 VAN BERENDE NEUSHOORNS TOT RITSIGE GEITEN
Over Nederlands in het dierenrijk — 110

Hoe komen plaatsen aan hun carnavalsnamen?

- 26 OETELDONKERS EN KRUIKENZEIKER:
VAN SPOTNAAM TOT GEUZENNAAM
Over carnavalsnamen in Nederland — 114

Wat vertellen plaatsnamen over onze geschiedenis?

- 27 ZITTEN ER HAZEN IN HAASTRECHT?
Over toponiemen of plaatsnamen — 118

Wat betekenen bekende plaatsnamen uit Nederland?

- 28 NEDERLAND WATERLAND DOET ZIJN NAAM EER AAN
Tien belangrijke plaatsnamen verklaard — 120

Welke personen lieten hun sporen na in onze woordenschat?

- 29 BEGIN EEN TWEDE LEVEN ALS WOORD
Over woorden die van een persoonsnaam zijn afgeleid — 122

Welke plaatsen lieten hun sporen na in onze woordenschat?

- 30 IN BIKINI NAAR BIKINI
Over woorden die van een aardrijkskundige naam
zijn afgeleid — 126

Wat is het verschil tussen een standaardtaal en een dialect?

31 ZIJN DIALECTEN MINDERWAARDIG?

Wat dialecten wél en niet zijn — 128

Hoe herken je waar dialectsprekers vandaan komen?

32 KIEK, KIEK, EEN KACHELTJE OP DEN DIEK!

Over de verschillende dialecten in Nederland — 131

Heeft je dialect nog een toekomst?

33 PRAT OP PLAT

Over de toekomst van dialecten in Nederland — 138

Hoe bescherm je je dialect voor de toekomst?

34 WAT DOET EEN DIALECTOLOOG?

Hoe je dialecten bewaart voor de toekomst — 142

Wat vertellen dialectwoorden voor 'vlinder' over onze taalgeschiedenis?

35 WAT SCHOENLAPPERS EN KAPELLETJES

MET ELKAAR GEMEEN HEBBEN

Over de woordenrijkdom in de traditionele dialecten ⁽¹⁾ — 146

Wat vertellen dialectwoorden voor 'schommel' over onze taalgeschiedenis?

36 HEEN EN WEER OP DE BOMMEL,

OP EN NEER OP DE WIP

Over de woordenrijkdom in de traditionele dialecten ⁽²⁾ — 150

Hoe en waarom is het Standaardnederlands ontstaan?

37 NEDERLANDS ZOALS HET HOORT

Over het ontstaan van de standaardtaal — 154

Wat is Poldernederlands?

38 DE EI-SPRONG VAN HET NEDERLANDS

Over het Poldernederlands — 158

Bedreigen sms- en chattaal het Nederlands?

39 TAALVERLOEDERING OF TAALVERRIJKING?

Over het gebruik van het Nederlands in de sociale media — 162

Waarom verstaan Vlamingen je soms niet?

40 LAAT ME, LAAT ME, LAAT ME MIJN EIGEN GANG MAAR GAAN...

Nederlands-Nederlands versus Belgisch-Nederlands — 166

Hoe komen taaladviezen tot stand?

41 WIE IS DE BAAS VAN HET NEDERLANDS?

Over wat standaardtaal is (en hoe dat wordt bepaald) — 172

Praten mannen en ouderen anders dan vrouwen en jongeren?

42 WAT JOUW NEDERLANDS OVER JOU VERKLAPT

Over taalvariatie en identiteit — 176

Welke taalontwikkeling maken kinderen door?

43 NEDERLANDS LEREN BEGINT IN DE BUIK

Hoe kinderen hun moedertaal verwerven — 178

Introduceren nieuwkomers nieuwe Nederlanders?

44 VAN 'GEBREKKIG' NAAR 'NIEUW' NEDERLANDS

Het Nederlands van mensen met een migratieachtergrond — 182

Is het Nederlands een moeilijke taal om te leren?

45 WAAROM LEREN NEDERLANDS IS NIET MAKKELIJK

Over struikelblokken in het Nederlands — 186

Hoe prik je het taalgebruik van politici door?

46 EEN FLUTBEGROTING VAN

HET ALLERSLECHTSTE KABINET OOIT

Hoe politici het Nederlands voor hun kar spannen — 190

Hoe breng je je boodschap in helder Nederlands over?

47 MET DIT SCHRIJVEN WENSEN WIJ U

IN KENNIS TE STELLEN

Tips voor duidelijker Nederlands — 194

Wat is 'jargon'?

48 WAAROM WIELRENNERS NOOIT DE DEUR

MOGEN DICHTDOEN (EN GRAAG IN EEN ZETEL ZITTEN)

Over peletonjargon — 198

Mag je schrijven zoals je wilt?

49 WAAROM WE NIET (HELEMAAL) SCHRIJVEN

ZOALS WE SPREKEN

Over de Nederlandse spelregels — 202

Hoe werden woorden gespeld toen er nog geen officiële spelling was?

50 ENDE DAT HEBREEUSCHE NAMEN

IC EN CONDSE GESPelden NOCH VERSAMEN

WANT IC DIE TAEI NIET EN VERSTONT

Over de spellingchaos in de middeleeuwen — 206

Hoe is de officiële spelling ontstaan?

51 SCHRIJF NIET ZÓÓ, MAAR ZÓ

De geschiedenis van de officiële Nederlandse spellingregeling — 210

Waarom maak je dt-fouten en waarom ergeren anderen zich daaraan?

52 ALS U DIT LEEST, WORD U BOOS!

Waarom we soms vergeten dat ik nooit 't' drink — 214

Wat zijn de meest voorkomende spellingfouten?

53 HOE BOLLEBOZEN LELLEBELLEN SPELLEN

Over de tussen-n (en andere lastige spellingkwesities) — 217

Vormen andere talen een bedreiging voor het Nederlands?

54 STAAT HET NEDERLANDS STEVIG IN DE SCHOENEN?

Over de toekomst van het Nederlands — 220

Wat waren scharniermomenten in de geschiedenis van het Nederlands?

55 VAN NEDERLANDS 'IN DE MARGE' TOT NEDERLANDS 2.0

Tien mijlpalen voor het Nederlands — 225

Wie waren belangrijke figuren voor de geschiedenis van het Ne

- 56 ZIJ BRAKEN EEN LANS VOOR HET NEDERLANDS
Tien iconen voor het Nederlands — 228

Hoe klinkt het Woord Gods in het Nederlands van vroeger en nu

- 57 HET WOORD GODS
Over Bijbelvertalingen in het Nederlands — 232

Welke organisaties dragen zorg voor het Nederlands?

- 58 DE BESCHERMENGELLEN VAN DE NEDERLANDSE TAAL
*Organisaties die liefhebbers van het Nederlands
willen kennen — 238*

Welke websites verrijken je liefde voor het Nederlands?

- 59 HET NEDERLANDS DIGI-TAAL
Websites die liefhebbers van het Nederlands willen kennen —

Welke woordenboeken bestaan er voor het Nederlands?

- 60 IK ZOEK, IK ZOEK... EEN GOED WOORDENBOEK
Voor elk probleem het juiste woordenboek — 249

UITSMIJTER — 254

Boeken en artikelen — 258

Websites — 265

Index — 267

Namenregister — 271

Dank je wel — 272